

Posamezna številka:

1 krono.

TABOR* izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri v danem naslednjem dne ter stane celotno 180 K., polletno 90 K., letno 180 K., mesečno 15 K. Izdajati se bo po dogovoru. Pri vsaki izdaji poštne dajatve.

Narodni sekretariat TABOR*
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezna številka:

1 krono.

UDARNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon intern. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, domo. Telefon št. 24. ŠHS poštnoskrbni znak št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne odziva. — Rokopisni se ne vračajo.

Leto: II.

Maribor, sobota 21. maja 1921.

Številka: 113.

Naša meja na Koroškem.

Maribor, 20. maja.

Potrebno je bilo, že zdavnaj potrebno, da naša konstituenta izpregovori svojo besedo o Koroščanem. Čakali smo na to besedo; upali smo, da bo ena izmed prvih, ki bodo padle v konstituenti. Koroška in Rapallo, 10. oktober in 11. november! A šele predvčerajšnjim se došlo koroško vprašanje na vrsto. — Odgovor, ki ga je dal skupščini ministrski predsednik Pašić na upit posl. Jovanovića, je našim čitateljem že znan. Bil je ena izmed rednih vladnih izjav, kateri je sledilo odobravanje celotne zbornice. To nam pravi, da je koroško vprašanje v vsej državi popularno in da ni zadeva samo slovenskega plemena, kakor so včasih povdarjali separatistični krogi, temveč zadeva cele države. Koroška je mednarodno vprašanje Jugoslavije. Koroška je naša Gornja Slezija.

Naglasiti moramo, da je vlada zavzela popolnoma korektno stališče in da je njen korak formalno docela pravi. Vlada ni mogla akceptirati nazarja nekaterih naših ljudi, ki so stali na stališču, da plebiscitu ne smemo priznati. Določba o plebiscitu v obeh koroških conah je bistven del mirovne pogodbe in pri tej pogodbi je naša država en kontrahent med mnogimi. Ker je odločila večina glasov za Avstrijo, nam je preostala samo pot, da dokažemo nepravilno postopanje pri glasovanju. Mirovna pogodba pa za ta slučaj ne predvideva nobenih modalitet in sploh je težko pravno izpodbiti veljavnost tako važnega mednarodnega akta, kakor je bilo glasovanje. Vlada je to uveljavila in se je omejila zgolj na zaščito manjšinskih pravic, dasiravno je bila v tem oziru prepočasna in premalo odločna.

Dva dogodka sta vplivala na to, da se koroško vprašanje, ki je bilo za našo državo preloženo, ne pa odloženo, zopet stopilo na dnevni red: Zavezniške sile so v reševanju gornjeslezijskega vprašanja prejucirale razlago mirovne pogodbe in uporabile načelo, da se prizna Poljakom oni del glasovalnega ozemlja, ki je izkazal poljsko večino, ne glede na celoten izid plebiscita. Drugi moment je pa francosko nerazpoloženje proti Avstriji, ker le ta vedno odločneje dviga svojo vsenemško glavo in hoče ojačiti Nemčijo. Ker se lahko izvrši priključenje k Nemčiji samo z dovoljenjem Zveze narodov, bi bila dana možnost, da ob tej priliki pridejo v razpravo naše zahteve glede Koroške. Blizja bi ta možnost bila, ako bi se Avstrija brez predhodnega dovoljenja Zveze narodov združila z Nemčijo in se s tem izogibanjem pravnih obveznosti podala na polje nepravne postopanja. Najbližja možnost bi pa bila, če bi vrhovni svet tudi v koroškem vprašanju uporabil isto načelo kakor v Gornji Sleziji ter nam ob priliki razmetitve prisodil desno obrežje Drave, ki je izkazalo pri plebiscitu slovensko večino.

Radovedni smo, kako bo odgovorila veleposlaniška konferenca na Pašićevo noto. Tudi v slučaju negativnega odgovora ne moremo in ne smemo izgubiti upanja. Težišče koroškega vprašanja ni ne na Koroškem, ne na Dunaju in ne v Parizu. Težišče je v naši državi. Antanta je v Gornji Sleziji prejucirala mirovno pogodbo; tudi pri nas ne

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

LDU Beograd, 19. maja. 33. sejo ustavotvorne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 16:30 uri. Sprejet je bil zapisnik zadnje seje. Nato so se čitale prošnje in pritožbe, objavili dopusti poslancem in obravnavala poročila ministrov. Zato je zbornica prešla na dnevni red: nadaljevanje podrobne debate o ustavi. Prvi je dobil besedo posl. dr. Trumbić, ki je izrazil upanja, da se bo dušila politična atmosfera, ki je nastala pri nas, kmalu razčistila. Zastavil bo vse svoje sile v to, da bo ustava čim boljša. Prvi oddelek mora biti temeljni kamen, na katerem se zgradi trajno ustrojstvo države. Država mora biti monarhija pod dinastijo Karadžordžević, ker ima ta dinastija velike zasluge za narodno edinstvo. Če je država edinstvena, je treba, da ima tudi enotno ime. On se ne strinja s stilizacijo tega oddelka. Treba bi bilo, ta oddelek razdeliti na več točk, ker je samo tako mogoče, da se izrazijo osebna mišljenja o njem. Ako se bo glasovalo za ves oddelek skupaj, on ne bo glasoval zanj, ker se z nekaterimi stvarmi ne strinja. Nato je govoril dr. Rojc, ki je poudarjal, da smatra za odveč, da bi se govorilo o dinastiji Karadžordžević, ker je to že samoobsebi umevno, da je naša država monarhija s Karadžordževići na čelu. Ne strinja se s I. oddelkom ustave, ker ta ne obsega stvari, ki bi jo morala obsegati. Ta oddelek ugotavlja najprej, da imamo monarhijo, ali imena države ne označuje točno. Potrebno bi bilo, da se ves prvi člen

ustave vrne ustavnemu odseku, da ga še enkrat uredi. Ne strinja se tudi z imenom „država Srbov, Hrvatov in Slovencev“, ker je treba enotni državi dati tudi ime, katero kaže, da je država res enotna. Ime „kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev“ poudarja tri plemena. Če bi se ime SHS potrdilo, bi se reklo, da so to Srbija, Hrvatska in Slovenija, kar pa ni dobro. Ako bi rekli „Jugoslavija“, je stvar takoj jasna. On za svojo osebo bi dal prvemu členu novo stilizacijo. Jugoslovenska država je ustavna, demokracija, parlamentarna monarhija z dinastijo Karadžordžević na čelu. Ime tej monarhiji je „Zedinjena jugoslovenska kraljevina“, naziv pa „Jugoslavija“. (Ploskanje.) Grbi naših plemen se izvajajo iz bizantinskih, vzhodnih in zapadnih grbov in so že stari. Treba bi bilo, sestaviti posebno komisijo, ki bi izdelala nov grb, ki naj bi označeval novo državo in njeno enotnost. Glede jezika bi bilo treba pripomniti, da je jezik jugoslovenski ali srbski ali hrvatski, kakor je to naravno. Slovenski jezik ne more priti v ustavo, ker ustvarja diferencijo ustave. To bi bilo treba Slovencem odkrito povedati in oni bi to gotovo sprejeli.

TIP Beograd, 19. maja. Po govoru dr. Trumbića je priporočal Laza Marković predlog ustavnega odbora. Sledilo je glasovanje, pri katerem je bil sprejet člen I. v besedilu vladnega predloga. Država se bo torej imenovala „Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.“

Iz dežele fašistovskega terorja.

TIP Trst, 19. maja. Iz Istre prihaja vedno več poročil o fašistovskih nasiljih. Tudi pametni Italijani obsojajo barbarsko divjanje teh tolp. V Čezarjih so fašisti zažgali štiri hiše in ubili nekoga kmetskega strelo iz revolverja. Vas Pojar pri Sv. Lovrenca Pozanatičkem so zažgali na več krajih obenem. Več hiš je zgorelo do tal. V Baderni so napadli hišo zavednega Jugoslavena Burića, oblihi poslopje z bencinom ter vrgli štiri bombe. Dve sta eksplodirali, nakar je hiša začela goreti. V Volčah so vrgli bombo v neko hišo, kjer so bili zbrani jugoslov. volilci.

TIP Gorica, 19. maja. Po sedanjih poročilih so dobili Slovenci v goriškem okrožju 30.326 glasov, komunisti 10.134, blokisti 4710, socialisti 4407, klerikalei 2617, republikanci 1443 glasov. Izvoljeni so gotovo dr. Wilfan, dr. Podgornik, Šček in Lovrenčič, peti mandat še ni odločen.

TIP Gorica, 19. maja. V italijanskih krogih je napravljen izid volitev v goriškem okrožju jako mučen vtis. — Domači italijanaši se sramujejo priznati pred Italijo, da je v goriškem okrožju slovenski element zmagovalac. Zato namiguje tržaški »Piccolo«, da

Vprašanje notranjega ministra.

TIP Beograd, 18. maja. V političnih krogih zopet razmotrivajo vprašanje novega ministra za notranje zadeve. Srbijanske stranke so izrekle željo, naj bi to mesto zasedel kak Hrvat. V poštev prihajajo demokrati dr. Ribar, dr. Rojc ali dr. Krstelj.

Spor radi Gornje Slezije.

TIP Pariz, 19. maja. Govor Lloyda Georgea o angleškem stališču napram vprašanju Gornje Slezije, ki je bil, kakor znano naperjen proti Poljski in za Nemčijo, je izzval v tujakšnjem časopisju burjo ogorčenja in obsodbe. Zdi se, da pride radi tega med Francijo in Anglijo do resnih diferenc.

DKU Varšava, 19. maja. (Poljska brzojavna agentura.) V včerajšnji seji državnega zbora je imel ministrski predsednik Witos daljši govor, v katerem

obstoja možnost, da bi se volitve na Goriškem razveljavile.

LDU Milan, 19. maja. (Svic. brz. agentura.) »Corriere della Sera« piše, da je stališče Giolittijevega ministrstva omanjano. Nova zbornica bo ministrskemu predsedniku manj naklonjena kakor prejšnja. Giolitti je napravil to napako, da je zbornico prehitro razpustil. Socijalisti bodo v zbornici močnejše zastopani, kakor če bi se volitve vršile nekoliko kasneje. Na drugi strani ima katoliška ljudska stranka (PPI) sedaj večje število mandatov. Kar se tiče fašistovske skupine, bo na vsak način štela med nasprotnike Giolittija.

LDU Milan, 19. maja. (Svic. brz. ag.) »Avanti« priobčuje govorico, da bo italijanski zunanji minister grof Sforza v kratkem odstopil. Listi objavljajo vest o demisiji delovnega ministra Labriole, ki je pri ministrskem predsedniku Giolittiju, ki je obenem minister za notranje stvari, protestiral proti pretirani svobodi, ki jo ima fašizem v svoji akciji proti strokovnim organizacijam.

je zavračal trditve Lloyda Georgea o Gornji Sleziji. Poročal je, da je Poljska ravnokar dobila od Francije zagotovilo, da ne bo Francija nikdar dopustila, da bi nemške čete in municija dospele na slezijske meje in da je versailleska pogodba že sama na sebi jamstvo za to.

Aretacija italijanske vojaške misije na Dunaju.

DKU Rim, 19. maja. Kakor izve »Piccolo«, se je izvršila aretacija generala Segreja in 13 drugih častnikov, članov bivše vojaške misije na Dunaju, na podlagi izida preiskave, katero je izvedel vojaški minister Bononi. List opozarja na svoječasne napade dunajskega novinstva glede izdajanja izvoznice. Preiskavo vodi posebno vojaško sodišče.

bo mogla napraviti izjeme. Avstrija s svojim gibanjem za Nemčijo ogroža mirovno pogodbo, tudi naša država je kontrahent in v slučaju priključitve ni vezana več na njeno besedilo. Mi zahtevamo Koroško, ker nam pripada geografično, narodno, prometno-politično, gospodarsko in zgodovinsko. Naša meja na Koroškem se mora raztegniti vsaj do Drave. Te zahteve niso nič utopičnega, važno je le, kdo stoji za njimi. Če bo naša država močna, enotna, na znotraj in zunaj konsolidirana, utegnemo doseči ugodno revizijo naših meja. Samo jedinstvena država bo imela interes na vsakem delu meje in, kar je glavno, dovolj moči, da si svoje interese zaščiti.

Postanek novega kapitalizma.

Ruski sovjetski komisar Kamenjev je objavil v londonski reviji »The New Europe« zanimiv članek, v katerem opričuje postopanje boljševiške vlade, ki je ponudila tujim kapitalistom v eksploatacijo največje višje ruske bogastva. Kamenjev pripominja v ciničnem tonu, da je tuji kapital veliko manj nevaren nego domači. Ruskemu kapitalu gre predvsem za to, da izpremeni sedanji režim v Rusiji in da se masčuje nad boljševiki. Tuji kapital pa na tem vprašanju ni zainteresiran. Njemu je Rusija vseeno, glavno je, da nemoteno eksploataira. Toda — pravi Kamenjev — ravno tu bo konec svetovnega kapitalizma. Kamenjev si mešda predstavlja pod tujim kapitalizmom požrešno mačko, ki je prišla v polno shrambo in se tako preobjela do brot, da je na mestu poginila.

Eden izmed povzročiteljev ruske revolucije, caristični oficir Parvus, o katerem so govorili da je bil med vojno v intimnih stikih z nemškim generalnim štabom in ki živi v Berlinu, je nedavno v zvezi s tem, kakor pišejo praški »Narodni Listy«, označil v sedanjih boljševiških mogoteh bodoče milijonarje Rusije in izrazil svoje prepričanje, da v Rusiji nastaja kapitalizem, katerega mu ne bo primere celo v ameriškem velekapitalizmu.

Ta prognoza je tako smela, da je sprejemmo s čudnimi čustvi. Boljševiška Rusija, ki je preizkusila na svojem izmučenem telesu najtežjo vivisekcijo socialističnih doktrinarjev, bi naj postala nosilka novega nečuvnega velekapitalizma? Toda znamenja kažejo vedno jasneje, da v Rusiji ni več komunizma, marveč samo še njegovo ogradje, ki stoji ob strani največje oligarhije, kar je pozna naša doba in ene največjih v vsej svetovni zgodovini. Zadnjič smo poročali o velikanski vrednosti gozdov, rudnikov in zemlje, ki so na razpolago tujim kapitalistom. — Eksploatacija tega bogastva bo prinesla ruski državi ogromne dobičke, vkljub temu, da se bo največji del štekla v tuje roke. Caristična vlada se ni upala dotakniti silnih zakladov, ki jih ima ruska zemlja. Bala se je, da zapojejo velike električne žage v velikanskih »carskih« gozdovih, večjih nego pol Evropa. Bala se je odpreti zemeljske žile, ki vodijo k ogromnim slojem rudnin. Ni si upala izkoristiti silne plodovitosti črne grude (kumusa), čije površine zavzema velikanska področja. Če se bo tuji kapitalizem odzval vabilu sovjetske vlade, bo moral neizogibno nastati ruski kapitalizem. Kakor

se je iz proletarijata razvila izvestna oblika buržoazije, tako se bodo iz njenih vrst rekrutirali nosilci bodočega ruskega kapitalizma. Vedno večje oddaljevanje od leve pomeni vedno večje bližanje desnici. Od skrajne leve na skrajno desnico, to je pot nesrečne Rusije.

Obmejni Nemci in naše prometne zadeve.

»Deutsche Grenzschutz« piše v zadnji številki o sporazumu med zastopniki naše in avstrijske vlade glede prometa na progi Ljutomer—Maribor med drugim sledeče: »Te pogodbe nemško obmejno prebivalstvo, zlasti ono v spodnji-murski dolini, ne more sprejeti brez pomislekov. Ne sme se pozabiti, da ne gre zgolj za železniški promet, temveč tudi za drugačen blagovni in osební promet preko Mure. To stališče je železni centralni urad v Graecu vedno zastopal in ga uveljavil v septembru 1. l. na mariborskih pogajanjih. Takrat je došlo do pogodbe z ljubljansko deželno vlado, tiče se takozvanega drobnega obmejnega prometa, ki bi zadovoljil prebivalstvo na obeh straneh meje. Te pismene pogodbe pa se Jugoslovenci žal niso nikdar držali. Ako se je avstrijska vlada pritožila v Beogradu, se je Beograd skoraj vedno opravičil s samovoljnostjo ljubljanske vlade in ta zopet s samovoljnostjo podrejenih organov. V sled tega je trpel zlasti oni del nemškega obmejnega prebivalstva, ki ima na obeh straneh Mure svoja posestva in je v Jugoslaviji že vedno izročen na milost in nemilost sekvestrom. Razen tega gre v spodnji-murski dolini tudi za Apačko kotlino in za del mesta Radgona, ki leži na desnem murskem bregu, tzv. Spodnji griz, katerega Jugoslovenci z Gornjo Radgono vred zahtevajo za se. To so iz geografskih, narodnih, prometno-polit., gospodarskih in zgodovinskih razlogov važni deli nemškoavstrijskega gospodarskega ozemlja, s katerim tvorijo nedeljivo celoto. Umljivo je, da hoče prebivalstvo spodnje murske doline istočasno z ureditvijo železniškega prometa videti tudi rešitev vseh teh vprašanj in sicer v takem smislu, da bo Jugoslovenom onemogočeno preiti pogodbo, kadar in kakor bi se jim zljubilo. Prebivalstvo upa, da bodo na Dunaju sprejeli te naravne zahteve z zadostnim razumevanjem ter pričakuje od centralne vlade, da bo imela potrebno energijo.« — Iz teh vrstic govori proslula »Bauernkommando«. Nemci so pokazali svoje karte. Dozdaj so napram našim zastopnikom zatrjevali, da

so naše oblasti krive, ker ni jugoslov. prevoznega prometa med Spiljem in Radgono. Sedaj so pa pokazali, kam pes tace moli: naša vlada naj bi v nasprotju z mednarodno razmejitvijo, v nasprotju z mirovno pogodbo, izročila Radgoni Apačko kotlino in gornjeradgonsko okolico. Z isto upravičenostjo bi lahko mi zahtevali vse ozemlje med Spiljem in Radgono. Menda si dr. Kamniker ne domišlja, da imajo Nemci privilegirano stališče! Seveda je vsaka koncesija te vrste izključena. — Nemški hujskači vrše zločin nad svojim ljudstvom, če mu še nadalje govorijo o razbitju jugoslov. meje ob Muri. In ti ljudje še se drznejo trditi, da so za sporazum z obmejnimi Slovenci! — Videti je, da bodo znane tolpe pri Purkli sankcionirale sporazum med avstrijsko in našo vlado. Seveda je v tem slučaju izključeno, da bi šel kateri graški vlak preko Maribora v Celovec. Trezno ljudstvo bo že spoznalo, kje leži krivda.

Notranja in zunanja politika.

* Kancelparagraf. Klerikalci bi morali že zapustiti »nehvaležni« Beograd, ki jim noče priznati njihove privilegirane eksploatacije slovenskega ljudstva, če bi ne gojili upanja, da bo vendar-le mogoče izrezati iz ustave nesrečen kancelparagraf! Saj bi končno še šlo, tudi če bo Slovenija razdeljena na dva okrožja, ampak — ta paragraf, nekulturni paragraf, ki zabranjuje duhovnikom agitirati v cerkvenih prostorih za klerikalne politične namene! Toda po vseh znamenjih bo kancelparagraf ostal. Parlamentarna večina je zanj, pa naj je to klerikalcem ljubo ali ne. V cerkvi smejo moliti Boga pristaši vseh strank, ne da bi jim kdo smel vsiljevati politične, socialne ali gospodarske nazore. Pravoslavno ljudstvo je n. pr. bolj pobožno in vdano cerkvi, kakor pa večina našega ljudstva. Vzlic temu pa tam noben duhovnik ne zahteva, da bi se naj v ustavi črtal kancelparagraf, enostavno iz tega razloga ne, ker tam klerikalne stranke ni in duhovniki ne sodijo svojih vernikov po članskih izkaznicah strank. Nikakor ne trdimo, da je kancelparagraf moderna uredba. Toda potrebna je, dokler je klerikalna politika nemoderna, dokler se verstvo izrablja za čisto politične in gospodarske smotre, dokler niso začrtane meje med pravo cerkveno avtoriteto in politično nadvlado duhovništva.

ljenja. Zagreb je dobil najprej Krležo in njegov ultrardeči »Plamen«; val kozmopolitstva se je odbil ob valu nacionalizma, ki ga je zastopal »Grič«; »Zenit« še skuša najti čisto novo obzorje in obrača svoj čoln po magnetičnih strujah futurizma, ekspresionizma, kubizma, dadaizma itd. Potrebno je bilo, da se da temu vrenju, ali vsaj skuša dati izvestna smer, ki bo privlačila mlade bujne sile po njihovih pozitivni vrednosti. Zato so literarni duhovniki modernjših smeri osnovali revijo »Kritika«, ki si je nadela namen, da bistri pojme in išče stike z resničnim življenjem. Po dveh letih tega rekel bi luksurioznega tratenja umetniških emocij nastala potreba resne, velike literarne revije, ki bi pokazala, kako daleč se je pravzaprav razvilo to vrenje in koliko čiste snovi se je usedlo na dnu kipeče čaše. Revije, katera bi zbrala krog sebe najboljše moči in jim dala torišče, kjer bi mogli v okvirju umetniške pozitivnosti izživeti svoja globoka individualna hotenja. Sredi tega živahnega umetniškega iskanja in tavanja, ki je podobno časom Verlaine—Mallarméovega pesniškega revolucionarnstva, v času trumfa mladostnih sil, se je pojavilo par novih ljudi. Čisto mladih ljudi, ki so čutili v sebi latentne glasove življenjskih sil in iskali v literarnem vrenju izražajnih pripomočkov, da jih poveže. Med temi mladimi ljudmi je najpoudarjenější Gustav Krklec, dvaindvajsetletni študent, avtor dveh pesniških zbirk, ene drame in enega romana.

* Hrvatskega separatist. manifesta ne bo? Kakor znano, se je Narodni klub po svojem odhodu iz konstituante zblizal z Radićevo stranko. Pogajanja med obema strankama so dospela tako daleč, da je bil že sestavljen manifest, katerega bi izdali obe stranki v imenu Hrvatov in s katerim bi odklonili vsako odgovornost za delo konstituante. Radić pa je v zadnjem trenutku prekrizal račune. Po njegovem mnenju se Narodni klub približuje Radićevi seljački stranki samo z namenom, da si zopet pridobi popularnost med kmeti, kjer je že popolnoma izgubil tla. Radić izjavlja, da ne zaupa ljudem, ki so se nedavno oklepali ministrskih stolcev. Izgleda tedaj, da je ideja skupnega manifesta hrvatskih separatistov splavala po vodi.

* Pogajanja z Italijo. Pričakuje se, da pridejo te dni v Beograd zastopniki italijanske vlade, da nadaljujejo pogajanja glede trgovinske pogodbe z Jugoslavijo. Naši delegati so imeli pod predsedstvom g. Ninčiča daljšo sejo, tekom katere so ugotovili vse zahteve, ki jih ima naša država do Italije.

* Jugoslovenski poslanci v rimskem parlamentu bodo po končnoveljavnem izidu volitev: dr. Wilfan, Virgilij Šček, dr. Karel Podgornik, Josip Lavrenčič in dr. Ulikse Stanger.

* Reka — mrtvo mesto. Iz Bakra pišejo: Na Reki vlada popoln mir. V mestu je mrtva tišina in ulice so kakor prazne. Volitve v Italiji niso zapustile pri meščanstvu nobenega vtisa in so ostale neopazene. Na italijansko-jugoslov. meji pri Orehovicah so italij. vohuna, sicer Jugoslovenci, naši fantje tako pretepli, da je čez nekoliko ur izdihnil. Zanella je bil poklican v Rim, kamor je odpotoval na italijanskem torpednem čolnu. Zanimivo je, da je kot šef vlade potoval brez vsakega spremstva.

* Fantazije Trockega. Poglavar rdeče armade Trockij je imel 1. maja v Moskvi svoj slavnostni govor, v katerem je dejal med drugim: Imejte potrpljenje in vztrajnost v revolucionarnem duhu, zakaj revolucija še-le pričinja. Zagotavljam vas, da ruski proletarijat že v prihodnjem letu proslavi praznik 1. maja na pariških in londonskih bulvarjih.

* Prva milijarda. Po točki 5. ultimatumu mora Nemčija plačati tekom 25 dni eno milijardo zlatih mark ali v zlatu ali v devizah ali v nemških državnih obveznicah s trimesečnim rokom. Nem-

čija je že ponudila, da izplača reparacijski komisiji 150 milijonov zlatih mark, skoraj vse v inozemskih devizah. Do konca maja bo prva milijarda izplačana.

* Izjava Lloydja Georga. V izjavi, ki jo je Lloyd George poslal Renterjevemu uradu, pravi med dr.: Prihod jst sveta, posebno Evrope, bodo odločevale stare ali nove prijateljske razmere. Zato je versailleska pogodba nad vse važen dokument, zlasti za ententne narode. Ona nas najde skupaj tam, kjer je mnogokaj takega, kar nas drugače loči. Oni, ki delajo z določbami pogodbe kakor da bi bile sport za strast ali predsodke, bodo kmalu obžalovali svojo vročernost. Angleška vlada se ne odteza nobeni odgovornosti glede pogodbe. Začasno je otežkočena prehranitev čel, toda te težkoče bodo, kakor domnevam z zaupanjem, že v kratkem prenehale. Opozorjam na dejstvo, da smo na zadnji konferenci pokazali svojo pripravnost, dati zaveznikom našo mornarico na razpolago za vsako vojaško akcijo, ako bi Nemčija ne sprejela določb zaveznikov. Britanska vlada je stremela za tem, da se vprašanje delitve Slezije reši na londonski konferenci. Izidi ljudskega glasovanja so bili znani. Naši zavezniki pa niso hoteli nadaljevati posvetovanja. Mi bomo zvesto vztrajali pri sklepu, ki ga je storila večina velesil, ki so na temelju pogodbe imele glas pri določitvi Slezijske meje. Mi smatramo ljudsko glasovanje kot izraz želje Slezijskega prebivalstva, pa naj se glasi razsodba kakorkoli. Ker pa smo vstopili v veliko vojno in utrpeli velike izgube za obrambo stare pogodbe, pri kateri je bila udeležena naša država, Velika Britanija ne more gledati, da se tepta pogodba, katero so njeni zavezniki podpisali pred manj kakor dvema letoma.

Zanimivosti.

Krvava noč v Bukovcu. V Remetu med Gornjim in Dolnjim Bukovcem pri Zagrebu ima gostilno neka Marija Penić, kateri pomagajo običajno tri ali štiri natakariice iz Zagreba in vaški fantje prihajajo v »vdovino gostilno« več radi natakariice nego radi vina. In to istotako oni iz Remeta, kakor oni iz Bukovca. Dekleta pa so vzljubila bolj Remetince, kakor one iz Bukovca. morda radi tega, ker so bili ti večji kavalirji. Sicer pa kdo to ve, ker nerazumljiva so pota žensk, a osobito vaških diplomatinj. Radi tega in radi prevelike obilice popitega vina je prišlo čisto do preprirov in pobojev. Tako je prišlo tudi v noči od sobote na nedeljo.

Pesnik. Pesnik je večno isti, pa naj stoji v tej ali oni dobi, naj zajema iz te ali one struje. Krklec poje:

Ja večno bolujem
od reči koje nisu rečene
od pesama koje nisu pevane
od stvari koje nisu stvorene
ja sam večno sam
i putujem u zemlju još neotkrivenu
i nesim srce svoje
i svoj duh

i nosim križ na kome će me
Krklečeva lirika bo vzbudila pozornost tudi pri nas. Čas je že, da v literaturi prebredemo Kolpo in Spodnjo Savu. Koliko bogatstva nam nudi hrvatska in srbska moderna literatura!

Gustav Krklec na dramatskem polju ni uspel. Njegov roman »Besknošci« je kritika odklonila kot površno delo, ki nima nikake širje koncepcije in ki je v idejah in v slogu nerazvito. Roman se dogaja večidel v zagrebski kavalistični kavani, ki je znana kot »Hrvatsko zagrebskih literatov«. Zagorje je prikazano brez pravih barv, dasiravno bi bil mogel baš Krklec odkriti nove strani v psihi te pokrajine, ki je našla izvrstne pajsaziste v Antu Kovačiču, Gjalskem in Matošu.

H koncu te skice mala osebna reminiscenca: Nekoč, ko sva bila z g. Krklecom še majhna in zelo naivna, mi je pokazal svoje prve verz. To je bilo v varadinski »Tajni«. Moja »kritika« je bila, kolikor se spominjam, zelo pikra. Kakor rečeno, takrat sva bila zelo mlada in jako naivna.

B. BORKO:

Gustav Krklec.

(Iz mlade jugoslov. lirike).

L. 1914 je izdalo »Društvo hrv. književnika« lepo knjigo »Hrvatska mlada lirika«. Ni bila antologija v navadnem smislu, marveč zbornik poezij, v katerem so mladi liriki izdali zbirke svojih pesmi. Pokazala je, koliko talentov ima hrvatska moderna lirika. Bila je dokument njihovega iskanja, njihovih teženj za novimi obzorji. V času, ko je vladala skepsa o nadaljnjih razvojnih možnostih lirčne poezije, ko se je zdelo, da je impresionizem povedal vse, kar je imel povedati, in da se je tzv. »dekadence« zadušila v svoji onemoglosti; ko ni mogel nikdo reči, kaj bo sledilo zdaj: ali povratek k starim strujam, ali pa prehod preko verslibrizma v nevezano izražanje pesniških emocij, v tem kritičnem času so mladi liriki pokazali, da je ars poetica nesmrtna in da se obnavlja v samem sebi kakor večni, prapravni element. Od tistega časa pa do zadnjih dni se je marsikaj izpremenilo. Vojna ni mogla biti brez silnega vpliva na pesniško ustvarjanje; globoki pretresi kulturnega ozračja v Evropi so izvabili tudi na strunah lirčnega občutenja. močne odmeve in začetki nove razvojne pravce. Zagreb je zadnja tri leta poln raznih fermentov, ki dvigajo kakor kvas njegovo kulturno snov in skušajo preobraziti tradicionalno »horvatsko« gladijo v odbojno maso svetovnega živ-

na predvečer binkoštnih praznikov. — Fantje so se stekli in eden izmed njih je vstrelil s samokresom. Nesrečna krogla je zadela nekoga kmeta Zubaka iz Remeta, ki se prepira sploh ni udeleževal, nego je prišel zraven samo tako slučajno. Krogla ga je zadela tako nesrečno, da je ostal na mestu mrtev. Zaprtil je mlado ženo, s katero se je poročil komaj pred par meseci. Fantje so se po tem dogodku razkropili na vse strani, a sedaj jih love orožniki, da najdejo morilca. Bilo je strašno gledati. Ravno v času, ko se je v remeški cerkvi vršila služba božja, ko so se dvigale k nebu pobožne molitve proseče za blagoslov in dobro letino in ko je po dolini za remeško cerkvijo dehtelo bujno pomladansko cvetje in zelenje, je prišla mimo te cerkve preko te doline četa orožnikov vodeč s seboj šest mladencev, zvezanih in obdolženih umora Zubaka. In pri pogledu na te nesrečnike so se glave vaščanov sklonile še nižje in poslušale glas zvonca, ki je ob povzdigovanju pel: »Moja krivda, moja krivda, moja velika krivda...« Tudi veliki zvonovi v stolpu so peli, a nesrečni od deklet in vina zapeljani fantje so stivali sklonjenih glav po prašni cesti v okrilju v pomladnem solncu bleščečih se bajonetov.

Dnevna kronika.

— Vsi "srečnega" izida volitev so pobesneli. V svoji onemogli jezi bruha jo klerikalci dalje ogenj in žveplo na vse, kar si upa svobodno misliti. Poleg "Obznan" jim je trn v peti nova šolska naredba. Učiteljem, ki so se po prejšnji, hočeš- nočeš morali pokoriti raznim kaplanom in fajmoštrm, če so hoteli s svojo mizerno plačo sploh vegetirati, se sedaj predbaciva brezvestvo, nesposobnost in vse mogoče, zato, ker so si dovolili "nesramnost", da so brez dovoljenja klerikalcev sprejeli povišanje plače in se obvezali, da bodo vse svoje sposobnosti in moči posvetili izobrazbi otrok — našemu narodu. Ljuba Avstrija jim pač nikakor ne gre iz spomina, saj je bilo pa tudi lepo tedaj. Učitelj je bil sluga s 50 kronami mesečne plače in je moral poleg flake v šoli pritiskati tudi meh v cerkvi, kadar se je fajmoštru zljubilo. Mislili je smel le toliko, kolikor mu je kaplan dovolil; otroke je smel pa poučevati, kakor sta mu oba ukazala. To je bila šola po okusu naših klerikalcev. Otroci so se učili le: "Bog obvari, Bog ohrani našega Francejina", ki tako lepo skrbi, da gre farovška pšenica v klasje, in slepo pokorščino cerkvi, o kateri se je vse kaj drugega slišalo, kakor pa lepe in nad rimsko politiko vzvišene nauke Kristove. Sedaj je pa to minilo. Sedanja vlada hoče vpeljati v šoli res nauk o pravi veri in preskrbeti, da bode tudi kmetov sin kaj znal, ko bode zapustil šolsko klop in to je, kar klerikalce tako strašansko boli. Oni vejo, če bode kmet znal poleg krščanskega nauka tudi pošteno brati in sam misliti, tedaj bode farovškemu gospodu odmenkalo, ker fajmošter (častne izjeme so izzete) ne bode več vaški Bog, ampak človek, kakor vsak drugi pošten kmet, hlapec ali dekla. Srečen in zadovoljiv bode tedaj izid občinskih volitev, ker bojo občine vzeli v roke ljudje sami in jih vodili brez vmešavanja cerkve in fajmoštrovega sufliranja. Ravno sedanje občinske volitve so dovolj jasno dokazale, da ta čas ni več daleč. Kmet je postal samostojen in vprašanju občinske in šolske uprave prav nič skupnega. In ti nas bojo prav gotovo osrečili na polju šolstva in občinskih uprav, to si lahko gospodje pri "Straži" in "Slov. Gosp." že danes zapomnijo.

— Zaradi cirilice na orožniških postajah se hudajo zadnji "Slovenski Gospodar". Menimo, da bi si opazke o enakopravnosti lahko prihranili. Napisi v cirilici bodo v oči samo one, ki so vražijo vse, kar je srbsko. Cirilico najbolj sovražijo nemškutarji in zdaj sili tudi "Slovenski Gospodar" na njihovo stran.

— Zanimiv in šaljiv dogodek iz Kamnice. Prejeli smo: Ko sem se na binkoštni ponedeljek proti 21. uri vračal s svojim prijateljem z izleta od Sv. Urbana, sva med potjo doživela sledeči prizor. Ze od daleč sva slišala godbo, ter vprašala neko žensko, kaj to pomeni? Ta nama je povedala, da obhajajo nem-

čurji imenovanje novega župana Wogrintza. Ko prideva do znane nemčurske gostilne, vidiva tam zbrano požarno brambo z bakljami. Ker naji je počela stvar zanimati, sva se vstavila in obkudovala celi prizor. Ravno je govoril neki nemčur, nemški seveda: Gospoda! Danes slavimo dan vzpostavitve našega novega župana. Hoch soll er leben! in godba je zaigrala po notah: "Dreimal hoch!" Gospod novi župan se je v pristernih besedah zahvalil za izkazano mu čast, seveda v "blaženem" jeziku, a omenil obenem, da se bo to šele v 8 dneh odločilo. S prijateljem sva se zmenila, da prideva čez 8 dni zopet pogledati v ta lepi kraj, ki nima narodnega moža, ki bi mu županil. Če je bil že prvi pozdrav tako slovesen, kaj bode šele čez 8 dni, ko bode ta nadebudni nemčurski župan potrjen. Sicer pa upamo, da si bodo oblasti, ki potrjujejo župane, tega moža natančneje ogledale, ker če se bode sedaj nemčurje za župane potrdilo, zakaj se jih je pa potem po prevratu odstranilo?

— Na naslov davčnega urada. Dan za dnem prihaja v naše uredništvo več strank, ki se pritožujejo radi poslovanja davčnega urada, ki določila plačilne naloge in iztirjava davke, ne da bi stranke vedele, v kakem razmerju in za kakšno dobo. V Avstriji smo imeli posebne knjižice za vplačevanje davkov, iz katerih je vsak davkoplačevalec lahko razidel, do kdaj ima vplačan davek in kdaj mu bo treba zopet plačati. Iz listkov, ki so sedaj v praksi, pa to ni razvidno. Istotako občinstvo ni poučeno o razmerju invalidskega davka. Upamo, da nam bo davčni urad vse to pojasnil, da ne bo več pritožb in sitnosti.

— Plesni venček, ki ga je priredilo "DJA v Mb." na binkoštno soboto je v splošnem dobro izpadel, zlasti za plesalce, ki so tokrat prišli pošteno na svoj račun. Obisk je bil namreč pod vsako kritiko slab, bilo je nekaj nad 100 ljudi, in prostora v dvorani je bilo več kot dovolj. Seveda odgovarja nepopolnemu uspehu tudi gmotni uspeh, ki izkazuje za društvo 480 D. primankljaja. Ne bomo razmotrivali danes o vzrokih slabe udeležbe, konstatiramo samo to, da niso posetili zabave gotovi krogi, na katere smo z vso sigurnostjo računali. Iskreno se zahvaljujemo vsem cenj. obiskovalcem, zlasti pa onim, ki so preplačali vstopnino oz. poslali vstopnino naknadno. Zahvaljujemo se tudi g. restavraterja H. Kosiču, ki nam je črtal račun v znesku 270 D. Odbor.

— Drugi koroški večer. Danes v soboto zvečer se vrši v Narod. domu drugi koroški večer v korist našim koroškim dijakom-beguncem. Ze pri prvem koroškem večeru je naša mariborska javnost pokazala dovoli razumevanja za naraščajočo našo Koroško, vendar pa so bili dohodki te prve prireditve kmalu izčrpani in dijaštvo je ostalo zopet brez podpore. Beda se je večala, izdane svote so že zdavnaj prekoračile skromne dohodke in tako se je Koroški odbor čutil primorane prirediti ta drugi koroški večer, o katerem upamo, da bo pokazal, da tudi jugoslovanski Maribor ni pozabil na naš tužni Korotan, osobito ne danes, ko kažejo vsa znamenja na političnem nebu, da ni več daleč dan, ko nam ne bo treba več koroških večerov, ko bo naš Korotan zopet prost in združen z materjo Jugoslavijo.

— Minister prosvete Pribečević je vložil tožbo proti zagrebškemu odvorniku dr. Ivanu Stožirju, kateri ga je povodom znane seje zagrebškega mestnega zastopa razžalil na časti.

— Prepovedan list. Minister za notranje zadeve je prepovedal za našo državo list "Oslobodjenje", ki izhaja na Dunaju. List ima komunistično tendenco.

— Odborova seja "Mariborskega Sokola" se vrši danes, 21. t. m., v Narodnem domu. Začetek točno ob 18. (6.) uri. — Zdravo!

— Kronika nasilstev. Pod tem naslovom prinaša tržaška "Edinost" z dne 13. maja t. l. daljši opis trnjevega pota gosp. Mirka Skoka, ki ga je poslalo politično društvo "Edinost" v Istro, da predloži raznim občinam od notarja overovljene vzorce glasovnic, kakor določa 34. člen ital. volilnega zakona. Neverjetno, kar je g. Skok moral prestati

medpotoma; židje Kristusa niso tako trpinčili na njegovem zadnjem potu, kakor so Skoka mučili z 2000 letno kulturo prožeti italijanski divjaki. G. Skok je pa kakor mučenik prestal srečno ta križev pot in se ni vdal niti najhujšemu terorju, čeprav so okoli njega pokali samokresi in ročne granate. Gospod Mirko Skok je sin gosp. Blaža Skoka, policijskega uradnika v Mariboru.

— Komunistični župan v Rušah. Iz Ruš poročajo: Sinoči so se vršile v Rušah volitve župana. Odločiti je bilo med osmimi mandati napredne gospodarske skupine in osmimi komunisti. Pri žrebanju je bil izvoljen komunist Jožef Janko, čevljarški pomočnik v Rušah. Starodavne Ruše, ki so v časih najtrše narodne borbe pokazale vzorno zavednost in bile na glasu kot trdna slovenska postojanka v mariborski okolici, so dobile v tretjem letu Jugoslavije komunističnega župana! Med kmetskimi in drugimi gospodarsko mislečimi občani vlada radi teh volitev upravičena nevolja in vsi pravijo: Komunist nam gospodaril ne bo...

— Izvolitev župana v Slov. Bistrici. Pri volitvi župana v Slov. Bistrici, ki se je vršila 19. t. m. je bil izvoljen za župana g. Dane Omerzu pristaš JDS, za podžupana g. Hinko Gril, pristaš SLS, a za obč. svetovalec gospodje: Karol Kukovič, dr. Josip Pučnik in Ivan Valant, vsi pristaši JDS.

— Majniški izlet. Železničarsko pevsko društvo "Drava" v Studencih pri Mariboru priredi v nedeljo dne 22. t. m. svoj majniški izlet v Selnico ob Dravi. Zbirališče pred koroškim kolodvorom točno ob pol 13. uri. Odhod iz Maribora z izletniškim vlakom ob 13.15 uri. Vabljeni so vsi prijatelji petja, in ljubitelji krasne dravske doline. Odbor.

— Izlet v Maribor in na Falo je priredilo danes v petek 26 dijakov celjske gimnazije.

— Cirkus "Slavija" na travniku pred "Križevim dvorom", ki je radi popravil moral prekiniti predstave, bo prišel od sobote dalje zopet z rednimi predstavami vsak dan.

— Obrtni shod se vrši v Mariboru dne 29. t. m. v restavraciji Narodnega doma. Na shodu se bo razpravljalo osebno o davčnih zadevah. Obrtniki, udeležite se tega shoda polnoštevilno.

— Slovenski obrtniki! Slovensko obrtniško društvo v Mariboru prosi vse c. g. obrtnike, da mu naznanijo na naslov predsednika g. Frana Novaka, Aleksandrova cesta 22, potom dopisnice ali pa ustmeno svoj natančen naslov, tako stanovanja, kakor tudi delavnice. Gre za važno zadevo!

— Razsvetljava mariborskih, osobito stranskih ulic je nad vse pomanjkljiva, vsled česar trpi tudi javna varnost, ker je tema najboljša pomočnica raznim temnim elementom pri izvrševanju njihovih nečednih poslov. V zadnjem času se opazja, da se tudi po glavnih ulicah po 1. uri ugasnejo luči in ostane tako celo mesto do zore v temi. Upamo, da bo naš magistrat vpošteval ter ukrenil vse potrebno, da se temu odpomore.

— Slovensko obrtniško društvo v Mariboru naznanja, da se vrše odbove seje vsak četrtek točno ob 20. uri v društvenem lokalu. Ker pa bo prihodnji četrtek praznik, se bo vršila seja v torek 24. t. m. Prosi se za polnoštevilno udeležbo.

— Obrtna razstava v Mariboru. Tehnična dela za obrtno razstavo v Mariboru so v polnem teku ter se razstava otvori nepreklicno 6. avgusta. Oni obrtniki, ki nameravajo razstaviti svoje izdelke, jih morajo do tega časa izgotoviti, ker bi se izdelkov, doposlanih pozneje, ne moglo več sprejeti.

— Nova telefonska zveza med Dunajem in Zagrebom. Listi javljajo, da bo uvedena med Dunajem in Zagrebom preko Maribora nova telefonska zveza.

— Iz Kamnice nam poročajo: Tukaj imamo mrliskega oglednika, ki sliši na ime Haas, kateri pa ne razume besedice slovensko. Najbolj značilno na tem možu je to, da računa revežem 40 K in premožnejšim 30 K za ogledovanje mrliča. Radovedni smo, v kakem jeziku spisuje mrliske oglednice in kaj pravi k temu okrajno glavarstvo.

Kultura in umetnost.

x »Hlaholov« koncert. Koncert, ki ga je priredilo v našem mestu praško pevsko društvo »Hlahol« bi lahko primerjali s sliko, ki je v umetniškem, kakor tudi v tehničnem oziru popolna in katero smo videli v okvirju stroge zborove discipline. Sliko samo sta nam pokazala oba dirigenta, ki sta s preciznim dirigiranjem vodila zbor do one popolnosti, ki nam je nudila tako redek užitek. Vse to smo opazili pri izvajanju prvih točk »Bože pravde«, »Slovenec sem«, »Lepa naša domovina« in »Kje dom je moj«. Nadaljni program nam je nudil izključno le umetniški užitek pevske glasbe. Našim ušesom se je pa najbolj prilegla »Utopljenka«. S kakšnim zanimanjem in navdušenjem so sledili poslušalci izvajanjem, nam je pričalo dovolj priznanje, buren aplavz, cvetni dež in štirje krasni veneci. Med pevci sta briljirala najbolj tenor in alta, katerih slednji je imel izdatno nižino. Ako pa omenimo, da je bil sopran za eno nuanco premočan, moramo ugotoviti tudi, da je bil bas primeroma za dve nuanci premalo izdaten. Konečno pa smo »Hlaholu« hvaležni za ta večer in upamo, da bo o priliki prihodnjega poseta Jugoslavije zopet koncertiral v Mariboru. —lj.

x Iz pisarne Narodnega gledališča. V torek in sredo počasti Maribor s svojim gostovanjem prva jugoslovanska subreta Irma Polakova, ki je letos praznovala svojo petindvajsetletnico umetniškega delovanja, o koji priliki je nastopila v ulogi Denise, v kateri nastopi v torek v našem gledališču. Cene so o tej priliki nekoliko povišane. Ob sobote naprej bodo večerne predstave začele ob 20. uri, kar naj blagovoli cenj. občinstvo vzeti na znanje.

x Lepa Vida (z dijaki). Vaje: v nedeljo, dne 22. t. m. in v ponedeljek dne 23. t. m. ob 14. (2. pop.)

x Dramatična šola. Ure: v petek, dne 20. t. m., v soboto dne 21. t. m. ob 20. (8. zvečer) ter v ponedeljek, dne 23. t. m. ob pol 18. (pol 6. pop.) Milan Skrbinašek.

x Valčkov čar. V našem Narodnem gledališču se uprizarja Straussova opereta »Valčkov čar«. S splošnega stališča se je opereto kritiziralo, zato se hočemo omejiti tu samo na glasbo. Pred vsem moramo ugotoviti, da ima naše gledališče še dovolj dober pevski material, da pa mu manjka izvežbanosti kar deluje zelo mučno. Tako ima n. pr. g. Simenc jako močan in poln glas, ki nam v srednjih legah ugaja, toda v višjih legah ga ne krije, kar je jako nevarno in lahko preide v kričanje. Kot poročnik Niki nam je pokazal poleg tega še premalo temperamenta in elegancije. Primeroma boljša je gđna Mezgečeva v ulogi princeze Helené, ki je res princesa večerov »Valčkovega čara«. S pridnim vežbanjem in učenjem bo lahko popolnoma zadovoljila zahtevam operetnega petja. Prijetno nas preseneča gđna. Petkova, ki pa ima tako majhno ulogo, da njen krasen organ ne pride do veljave. G. Povhe je pričel pri premijeri v drugem aktu peti za eno terco previsoko, je pa hitro zopet prešel v pravi tir. V splošnem pa poje ulogo Joahima jako zadovoljivo. G. Janko je v ulogi poročnika Montschija pristen temperamenten Dunajčan ter nas s svojim organom in humorjem dobro zabava. V vsem najboljša pa je gđna. Savinova v ulogi dirigentke Francke, sigurna v petju in v igri. Dober je tudi »Piccolo-duet« (gđna Savinova in g. Rasberger.) Finale drugega akta trpi radi neskupnosti in le dirigentu g. Vogriču so je treba zahvaliti, da ne nastane kolobocija. V tretjem aktu bi moral g. Simenc bolj kriti glas. Omeniti moramo tudi, da je prestava libreta zelo slaba in trpi vsled tega cela opereta. Scenerija je pod režijo g. Povheta jako dobra, tako tudi dekoracije. H koncu naj še omenimo, da je pri opereti, odnosno operi odgovorni faktor edino le kapelnik-dirigent kateremu se mora brezpogojno in neizprosno pokoriti vse. Celoten utis opere pa je jako dober in kaže, da se naše gledališče dobro razvija. —lj.

Sloven. narodno gledališče.

Repertoire bodočih dni:

V petek 20.: Zaprt.
V soboto 21.: »Revolucijska svatba.« Ab. B—37.
V nedeljo 22.: Popoldne ob 15. uri »Janko in Metka«, otroška predstava ob znižanih cenah. Zvečer ob pol 20.: »Valčkov čar«. Izv. abon.
V ponedeljek 23.: »Revolucijska svatba«, gostovanje v Ptaju.
V torek 24.: »Mama zelle Nitouche«. Gostuje Irma Polakova.

Sokolstvo.

O Spominska knjiga VII. vsesokolskega zleta v Pragi leta 1920, zvez. I. je izšla ter se naroča pri Sokolskem Savezu v Ljubljani. Prvi zvezek stane 25 čeških kron. Denar se mora poslati naprej.

O II. pokrajinski sokolski zlet v Osijeku. Vedno bolj se bliža čas, ko poletimo v Osijek, vsled česar pozivljamo vsa društva in župe, da se neumorno pripravljajo za zlet, ki bo za Sokolstvo velikega pomena. Pozivljamo vsa društva, da zbirajo neumorno zletne fondе, da s tem omogočijo vsem telovadcem udeležbo na zletu. Župe naj čimprej javijo število udeležencev. Pokrajinski zlet v Osijeku je že priprava za vsesokolski zlet v Ljubljani v avgustu 1922, vsled česar ne sme nihče manjkati. Proste vaje za zlet v Osijeku so jako lahke, vsled česar moramo zahtevati tem večjo točnost. Začetniki jim naj zlasti posvetijo največjo pridnost, ker so predpriprava za vaje vsesokolskega zleta v Ljubljani.

Gospodarstvo.

Borza 19. maja.

Curih: Berlin 9'35, New York 555, London 22'27, Pariz 48'20, Milan 31'20, Praga 1'40, Budimpešta 2.70, Zagreb 4.60, Varšava 0.65, Dunaj 1.45, avstrijske žigosane krone 1.04.

Zagreb: Berlin 217—220, Italija 702—708, London 500—505, New York 123—124, Pariz 1080—1090, Praga 191 do 193, Svica 2325—0. Valute: Ameriški dolarji 122'25—122'75, avstrijske krone 23'25—24, carski rublji 55—58, češko-slovaške krone 192—0, francoski franki 1015—0, napoleonondorji 435—438, nemške marke 218—220, romunski lei 224—228, souvereign 255, italij. lire 680—690, turške lire 480.

Dunaj: Ameriški dolarji 546—550, nemške marke 933'50—939'50, angleški funti 2172—2192, francoski franki 4620 do 4660, italijanske lire 3005—3025, jugoslovanske dinarji 1680—1700, poljske marke 67—69, švicarski franki 10.175—10.225, češkoslovaške krone 805—811, madžarske krone 314'50 do 317'50.

g Svetovna konkurenca in naša država. Češki listi poročajo, da se mora jugoslovansko žito boriti z vedno večjo konkurenco svetovnega trga. Tako je dospela v Trst japonska moka po 12 in pol jug. K. Tudi ameriško moko ponujajo znatno ceneje kakor jugoslovansko.

g Statistika živinoreje v Sloveniji. Po uradnem štetju izkazujejo slovenski kraji nastopno stanje živine: krav 188.512, volov 65.511, bikov nad 1 in pol leta 11.105, mlade živine pod 1 in pol leta 133.572, svinj 251.462, ovc 66.195, koz 19.173.

g Prodaja bukovih progov. Gozdna uprava v Han-Kumpaniji naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani,

da se bo dne 23. maja 1921, ob desetih dopoldne vršila javna ustmena in pismena dražba približno 12.000 bukovih progov (švelarjev) za ozkotirno železnico. Progi se nahajajo v skladišču v Kruščici. Izklicna cena je 30 K za komad franko vagon Kruščica. Ponudnik mora pred dražbo položiti kavcijo, in sicer naš državljani 36.000 kron, inozemec 72.000 kron v gotovini ali v državnih bonih. Ponudbe z vadijem je treba poslati zapečatene gozdni upravi v Han-Kumpaniji, kamor morajo dospeti najkasneje do 23. maja, desete ure dopoldne. Reflektanti proge lahko ogledajo pred dražbo. Pogoji so pri navedeni upravi na vpogled.

g Svobodna trgovina z zrnato hrano v Nemčiji. Kakor se javlja iz Soluna, je prepuščena s 14. majem t. l. trgovina z zrnato hrano v Grški svobodnemu prometu. Vsled tega so že odpotovali grški trgovci v Bolgarijo da tam zasigurajo živež, ki ga mislijo potem uvoziti v svojo domovino. Dobro bi bilo, da se tudi naše trgovske agencije za stvar zainteresirajo, in opozorijo grške trgovce na naše zaloge zrnate hrane, ki so prepolne in čakajo na kupec.

g Osnutek nove tovarne za papir v naši državi. Kakor javlja »Agramer Tagblatt« prišel je ponovno v Zagreb generalni tajnik iz Nemčije, g. dr. Arthur Müller, da nastavi že v januarju započeta pogajanja glede osnutka tovarne za celulozo, papir in karton, ki bi bila v zvezi z eno od šumskih industrij v Zagrebu. Kapital je že zasiguran, kakor tudi inženjeri-strokovnjaki. Ustanovni občni zbor vršil se bode v najkrajšem času. S tem podjetjem postala bode naša država neodvisna od uvoza teh prepotrebnih predmetov, in še celo eksportirala bode lahko na daljni Balkan.

g Dovoljen izvoz. Vsled ministrske odredbe dovoljen je zopet izvoz pšenice, ječmena, rži, zobi, zdroba, koruze, otrobov, sena in slame, kakor vseh proizvodov moke v okvirju odobrenega kontingenta.

g Železniški promet. Temeljem obvestila z merodajne strani, javlja zagrebška trgovska obrtniška zbornica, da osebni vlak, ki odhaja iz Zagreba ob 8.50 prihaja v Bakar ob 16.19, a oni ki odhaja iz Zagreba ob 22.10 prihaja v Bakar ob 6.57. Oba vlaka vozita redno in imata v Bakru zvezo na parobrode za Dalmacijo in otoke.

g Popravek vagonov. Prometno ministrstvo marljivo dirigira popravilne, oziroma razbite vagon v popravilo v Madžarsko. Od tam prišlo je že več partij popravljenih osebnih vagonov vseh treh razredov, in teretnih vagonov. Počasi ali sigurno tudi v tem pogledu napredujemo.

g Amerikanska vlada bode izplačala pridržano jugoslovansko imovino. Kakor javlja chikaška »Jugoslavija« je jugoslovanska vlada sklenila reciprocitno pogodbo z amerikansko vlado glede izplačanja imovine jugoslovanskih državljanov, katere je bila svoječasno zaplenjena po »Alien Property Custodian«. Vsled tega je upati, da se bodo posmrtnine in druge imovine, ki se nahajajo pri »Alien Property Custodian«, kmalu vgodno rešile v korist prizadetih.

Razno in humor.

Industrija in napredek. Cuje se, da se bo zbiral prah, kateri se nameda v Gosposki ulici, iz katerega se bodo potem kemičnim potom izdelovali podplati. Naprošeni so tudi vsi lastniki plesnih dvoran, da bodo z istim to koristno podjetje podpirali. Mlademu izumitelju želimo mnogo sreče, kajti tudi mi pozdravljamo ta korak napredka na polju izumov.

Se en izum. Velike oči se lahko dobe po neugodnih volitvah. Strokovnjaki so celo mnenja, da se tudi njihova barva s tem izpreminja. To bi bilo dobro sredstvo za naše dame, katere se tako rade izpreminjajo in gledajo s črnimi očmi.

Saljive povestice o Nasredinu.

Pošten trgovec. Nasredin se je hotel posvetiti trgovini in je kupil devet

jajec za eno paro, prodajal jih je pa deset za eno paro. Ko so ljudje to opazili, so se mu smejali na ves glas in vprašali ga, čemu prodaja v svojo izgubo. »Jaz hočem«, je rekel Nasredin, »da vsakdo vidi kako pošten trgovec sem.«

Milo za drago. Nekoč je Nasredin jahal svojega osla na polje. Tam opazi, da se v njegovi koruzi pase krava. Nasredin vrže svojo suknjo oslu na hrbet in hiti, da spodi kravo z njive. Med tem časom je prišel mimo potepuh in je ukradel suknjo z oslovega hrba. Ko se Nasredin vrne, je menil, da mu je osel skril suknjo. Ravnodušno vzame oslu sedlo in si ga sebi naveže na hrbet. »Kadar mi boš vrnil suknjo, boš dobil nazaj sedlo«, je rekel oslu.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Tržne cene v Mariboru

dne 15. maja 1921.

I. Meso: Goveje meso I 27—, II 25—, bikji, krave, telice 24—, sveži jezik 24—25, vampi 8—, pljuča 10—, obisti 24—, gobec 10—, parklji 8—, vime 10—, lof 24—26, telečje meso I 25—, II 23—, pljuča 20—, prašičje meso 32—, pljuča 12—14, jetra 14—16, obisti 15—30, glava 24—, parklji 8—10, slanina sveža 42—48, prekajena 52—76, mast 50, prekajeno svinjsko meso 42—46, prekajena svinjska glava 25—, prekajen svinjski jezik 46—, konjsko meso I 14—, II 10—. 2. Klobase: Krakovske 56—60, debrecinske 40—, brunšviške 36—, pariške 40—, posebne 36—, safalade in hrenovke 36—38, kranjske prekajene (komad) 9'50, krvave 10—, pretisnjene 36—, mortadella 100—, salame I ogr. 160—, II 150—. 3. Perutnina: Piščanec majhen 30—, večji 40—, kokoš 40—45, raca 50—, gos 80—150. 4. Divjačina: Zajec domač 30—50, divji —, srna —. 5. Ribe: Sardele slane (kg) 50—60, sardele prekajene 56—, arniki (komad) 0—. 6. Mleko itd.: Surovo maslo 88—, čajno maslo 80—85, maslo 75—80, mleko liter 4—6, jajca komad 2—3, sir polemendolski 100—, parmesan 220—, groyski 70—, tilziter 100—, trapistni 56—66, sirček kg 12—14. 7. Pijača: Vino staro 86 do 48, vino novo 28—40, pivo 11—14, žganje 50—70. — 8. Sadje: Česnje 32—, jabolke 14—20, češplje suhe 18—, pomaranče (kmd.)

2—8, limone 2—6. 9. Specerijsko blago: Riž 18—36, kava I 78—88, II 56—60, kava pražena I 112—, II 78—80, sol 6—, poper cel 80—, poper mlet 100—, paprika 80—130, testenine 22—24, navadni kis 4—, vinski kis 8—, namizno olje 52—54, bučno olje 48, kvas 50—, sladkor 48 do 54. 10. Žito: Pšenica 10—11, rž 9—10, ječmen 8—, oves 5—, pros 9—, koruza 5'50—6—, ajda 9—, fižol navadni 6—, leča 12—, mak 32—. 11. Mlečni izdelki: Pšenična moka 0 17—, 1 16'50, 6 18—, kaša 11—, ješprenj 10—, otrobi 3'50—4—, koruzna moka 6'20—7—, koruzni zdrob 7'80—9'50, pšenični zdrob 17—18, ajdova moka I 18—, II 16—. 12. Krma: Seno 200—250, slama 110—160 (100 kg). 13. Kuro: Drva trda 250—280, drva mehka 200 do 240 za m³, premog 54—74 za 100 kg, kolna 1 kg 3—, petrolej 22— liter, karbid 32—, sveča komad 3—. 14. Zelenjava (kg): Motovilec 1, radič 1, zelje pozno (glava) —, ohrovt 0—, karfiola 10—15, koleraba nadež, zemnica 0—, špinata 1—, peteršilj (šopek) —30, zelena —30, čebula 6—7, česen 16—20, por komad 1—, korenje vrtno (kupček) 30, zelenjava za kuho (šopek) —30, pesa rdeča (kupček) 1—, repa pozna (kupček) 0—, krompir pozni 1'90—2'40, hren 15—, mandelini 100—, lešniki 80—, dateljini 100—, orehi celi 18—, orehi luščeni 60—. 15. Kisline: Zelje kislo 3—, repa kisla 2—. — 16. Kruh: Bel (50 dkg) 8—, črn (60 dkg) 7—, zemlje (5 dkg) 1 K.

Mala oznanila.

Prodajalca se sprejme takoj v papirni trgovini V. Weigl. Glavni trg 22. 680 3-3

Išče se učitelja za slovenski jezik. Naslov se izve v upravnistvu. 682

Plato-voz za težo 4000 kg, še ne okovan, se proda. Slavko Lešnik, kolarski mojster, Pod mostom št. 10. 684

Dobro ohranjeno moško kolo se jako poceni proda. Vpraša se v Cankarjevi ulici št. 1 pri hišniku.

Lepo malo posestvo, pravno za železnice, pol ure od Maribora, na prodaj. Krčevina št. 57, nad tremi ribniki. 686

Proda se voz (gig) s konjsko opremo. Sodna ul. št. 26-II, 5. 688 2-1

Stavbišče, 845 m², uporabno tudi kot njiva ali pa za vrtinarijo, je na prodaj. Vprašati Frankopanska ulica 10 v trgovini. 689 3-1

Lahke motorne kolo (Motor-Reve), 2 cilindra, dobro ohranjeno, se proda. Dravska ulica 11, gostilna.

Hiša s 6 stanovanji, 6 sob in 6 kuhinj, vrtom, dvoranico, 10 minut od mesta, pravna za vsako obrt, se proda. Naslov v upravnistvu »Tabor«.

Gonilni jermeni

za stroje v vseh širinah od 30 do 200 mm v zalogi pri Ivanu Kravos, sedlar Aleksandrova cesta 13. 18

Mariborska eskomptna banka

v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 11

Podružnice: Murska Sobota in Velikovec.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in zroč račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.

Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Prevzema: Borzna naročila in jih izyruje najkulantneje.